

„Szívesen, ha értelmét találjuk...”

Ébresztő hajnali negyed hatkor, fél hétre már mindenki a munkahelyén van. Korán kezdődik a nap a Bolyai Kollégiumban, ahol az egyetemi KISZ-építőtábor résztvevői laknak. Ezen a héten már a második turnus kezdte el munkáját. Összesen 350 magyar és 40 szovjet (odesszaiak és ivoviai) egyetemista dolgozik, illetve dolgozott a tarjántelepi építkezésen, az MTA Biológiai Intézetnél, a Házgyárban és a Royal-szálló felújításánál. A tábor célja: segíteni az egyetemi objektumok építési hátérjének betartását és az építőipar hagyományos munkaerő-gondjainak megoldását. Ennek érdekében az egyetemi KISZ-bizottság szerződést kötött a Délmagyarországi Építőipari Vállalattal és a Szegedi Építőipari Vállalattal. Néhány nappal az első csoport munkájának befejezése után feltehetjük a kérdést: mennyiben sikerült a célt megvalósítani?

„Örömmel dolgoztunk...”

Az MTA Biológiai Intézetnél dolgozó lányok különböző takarítási és tisztogatási munkákat végeztek. Elmondták, hogy nem volt nehéz, amit csináltak, a nagy hőség miatt még örültek is, hogy bent, az épületben kellett takarítani. „Szívesen és örömmel dolgoztunk. Láttuk, hogy van a munkánknak eredménye (két hét alatt h. emeletet haladtak), és hogy szükség is volt ránk.”

A Royal-szállónál dolgozók — szintén takarítottak — hasonlóan nyilatkoznak, bár itt már több probléma akadt. Az első két napon senki nem tudott arról, hogy az egyetemisták ott fognak dolgozni. Nem volt szerszám, nem volt olyan ember, aki megmondta volna, mit kell csinálni. Aztán kitakarítottak velünk egy-egy helyiséget és másnap újból elkezdtek benne az építési munkákat — így teljesen fölöslegesnek tűnt az előző napi takarítás.

Baj van a szervezéssel...

„Minden jól sikerült, csak egy kis baj volt a szervezéssel”. — Meglepett, hogy legalább 10 embertől halottam szó szerint ezt a mondatot. Hát mi baj volt a szervezéssel?

A Tarjántelepen dolgozó fiúk-lányok panaszkodtak,

hogy kevés volt a szerszám, hogy a kiásott gödröt másnap szemük előtt temette be a gép, hogy egy olyan területet, amit ők három napig csakánnyal egyengettek, azt a gép egy óra alatt megcsinálta. Egy brigádot a kenderfonóhoz küldtek dolgozni, de az ebédjük átírnyításáról megfeledeztek. Így három napig visszajártak Újszegedről Tarjántelepre ebédelni. Szép távolság, főleg akkor, ha ebéddő alatt szerettek volna kicsit pihenni. Szintén ezzel a brigáddal történt az is, hogy néhány napig a partifüldönél iszapot lapátoltak. Semmiképpen sem női munka, de különösen akkor nem, ha a buzgó munkavezető malterosládában akarja hordatni az iszapot. Különösen nehéz volt a munkát a rettentő bűz, az 5-6 számmal nagyobb gumicsizma és az a csöppet sem mellékes tény, hogy ivóvízről nem gondoskodott a vállalat (A partifüld kútjai mind fertőzöttek.) stb... stb., és még szép számmal sorolhatnám.

Megkérdeztem a táborvezetőség véleményét. — „Jogosak a panaszok, valóban ez van. Nagyon lelkiismeretesen és komolyan dolgoztak a gyerekek, ha volt munkájuk, és főleg akkor, ha látlák értelmét. Mi igyekeztünk mindenfelé eljutni, intézni az érintett építőipari vállalatok-

kal a problémákat. De egyet nem értünk. Ha nagy a munkaerőhiány, miért nem szervezik úgy ezt a lehetőséget, hogy számukra hasznos, az egyetemisták számára pedig értelmes legyen?”

A legjobb brigádok

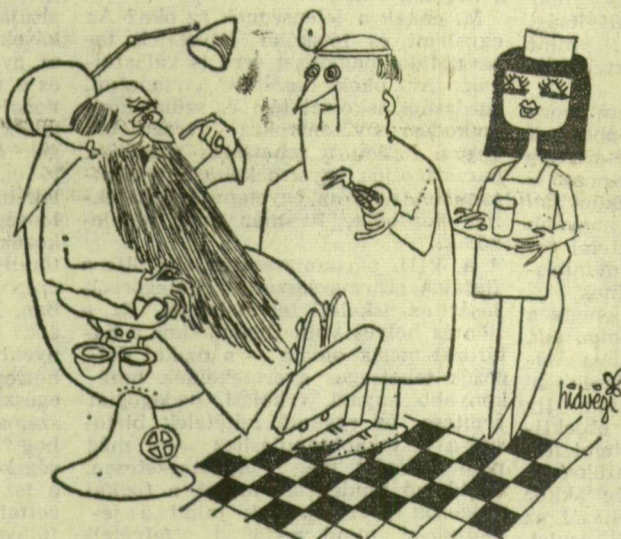
Az első turnus tapasztalatai mindenképpen hasznosak. Egyrészt a most dolgozó csoport számára, másrészt a jövő évi szervezést illetően.

Néhány szót még arról, hogy bár igazi értelemben vett „tábori életéről” nem beszélhetünk, azért sok színes, érdekes program tölti ki szabad idejüket. (Napi 9 órát dolgoznak — szabad szombatjuk van.) Megnézik aszabadtéri előadásait, több közös estjük lesz a KISZ-klubban. Érdekes és izgalmas a brigádverseny alakulása. A legjobb brigádok pesti és balatoni kirándulásokon vesznek részt, pénzt, illetve tárgyjutalmat kapnak. Máris összebarátkoztak a szovjet és magyar egyetemisták — sokszor kézzel-lábbal, de sikerül mindent elmondani magukról, a tanulásról, az életükről, a fiatalságról.

Hajnali negyed hatkor ébresztő — mégis mindig van 11 óra, mire elcsendesedik a „tábor-kollégium”.

Sarkadi Nagy Emília

A peches bölc

— Doktor úr, szörnyen fáj a bölcességfogam.

Reggelente motorkerékpáros csapat kanyarodik a körútra a gyermekklinika előtt. Kettőn ülnek meg a viharvert járműveket, az „utasok” hátán fényesre kopott mászóvas, durva szerzsámfáska himbálódzik. A villanyszerelők tíz-húsz-haromic kilométeres útra indulnak, hogy elérjék a leszakadt vezetékeket, az élettelen transzformátorokat, s a sötétben maradt házakat, tanácsokat.

„Hiába igyekezett, már hajnalban kirepültek” — fogad délelőtt a gépkocsiját törölgető sofőr. A transzformátorház emeleti szobájában a munkaterületeket ábrázoló hatalmas zöld tábla alatt szerencsére még ott találok Dán Károlyt, a brigád egyszersmind a Szegedi vidéki szerelők vezetőjét is. — Allok rendelkezésre — mosolyodik el, amikor megtudja, hogy a jó hír hozott vendégségre. Gondoskodnak 13 ezer család és jó néhány nagyüzem áramellátásáról. Újszegeden, Kiskundorozsmán, Szőregen, Tiszaszigeten stb. — Hogyan sikerül így dolgozni? — hát becsületességgel. Meg azzal, hogy embereink érték dolgozat — válaszolja.

Persze ez mégsem olyan egyszerű. A becsületességen, hozzáértésen kívül valami mégis kell a villanyszerelőknek, hogy szabad ég alatt nappal és éjjel napsütésben vagy dörgő viharban cselekedjenek. Egyszerűen mindig jól dolgozzanak.

Kocsiba ülünk, erről az emberekről beszélünk. Az első szerelőt Török Ambrust, a Tisza partján érjük utól, amint egy víziműből nyaralóépülethez igyekezik. Megszólítom, s megkérdezem, mi készíti a mindennapi erőpróbát.

— Jól mondta Dán elvtárs, a felelősségtudatot meg a hozzáértést. Mi szeretjük a munkát, én például tíz év után — gépkocsivezető voltam — jöttem vissza. Ha azonban mélyebbre megyünk, én a közösségi munkában meg a nálunk nagyon is kézzel fogható munka- versenyben látom a „titkot”. Tudja, ha a tizen-nyolc együtt dolgozó ember egyszer elvállal nálunk valamit, azért mindent megtesz. Nemrég a X. pártkongresszus tiszteletére szerveztünk verseny, s most ezért dolgozunk.

Dán Károly így idézi az elhatározást: „Emlékszem, amikor meghallottuk, hogy országsszerte mozgalom kezdődött, mi is csatlakoztunk. Mondom, csatlakoztunk — és azután sokszor beszélünk róla. Azt valljuk nálunk a villanyszerelők, hogy egyetértésünk, véleményünk a legjobban a munkánkkal fejezzük ki. Úgy is mondhatnám, mi azért nevezünk be a kongresszusi munkaversenybe, mert úgy éreztük, ezzel becsüljük meg legjobban a kongresszust.”

Török Ambrus lebont egy iszappal telt mérőt, másikat illeszt helyébe. A Sárga-üdülőttelep nyaralóiban nemsokára kigyulladhat a villany. Megállunk a szerelőpár másik tagjánál, Szerkes Imrénél. Ő oszlopra készülődik, biztosítékot cserélni.

— Egy hónapja vagyok a brigádban, én csak azt mondhatom, hogy jó szívvel fogadtak, jó itt a szellem. Azonnal csatlakoztam hozzájuk, mert hisz a vállalá-

sok magukért beszélnek. Társadalmi munkában segítünk egymásnak házat építeni, vagy rakodni, kertet ásni, tüzelőt elrakni. Ezenkívül olyan áramszolgáltatós társunknak is dolgozunk, akik nehéz helyzetbe hozott az ár. Maroslelén egy családnak bontottunk romos épületet — anyagért.

A Szeged vidéki brigád az árvízveszélynél húsz kilométer vezetéket fektetett a gátakon, s most Algyőn egy családi házat teljesen ingyen (az alkatrészeket is saját pénzülkön vásárolták!) villamosítanak. Az szinte természetes, hogy szolgáltatuk még odaadobban, fegyelmeltebbnek akarják elvégezni. Az elkövetkezendő hónapokban nagyon jól szeretnénk politizálni — azaz dolgozni — búcsúzik Dán Károly. Miként sikerül majd? Nagyon sokan ellenőrzik, tizenháromezer családnak. Nem szeretnék nekik bosszúságot, sötétséget okozni...

Matkó István

Atomszív

Az idült szívbetegségekben szenvedők ezreinek szívét működésre készítő elektromos serkentőknek van egy nagy fogyatéka: tápelemeik 18-30 havi működés után kimerülnek. Ez a legjobb esetben újabb műtétet, a legrosszabb esetben azonnali halált jelent. Francia tudósok nemrég csodálatos felfedezésről számoltak be: olyan szívserkentőt szerkesztettek, amely tíz évig szavatoltan atomerővel működik. Az új műszer körömmel hosszú és, cigarettavastagságú. Tápeleme 0,005 uncia (1 uncia 28,3 grammnak felel meg) plutónium-238. A plutónium által kisugárzott hő, hőelektromos transzformátor segítségével elektromos árammá alakul át. A villanyáram impulzusait vezetékeken a szívizmokba juttatják, s ezek által indítják a szívverés meghatározott ritmusát. A műszert feltalálói egy idült

szívbeteg szenvedő 58 éves asszonyon próbálták ki.

NAPI KISLEXIKON

a lakóházak fenntartásáról

Az eddiginél nagyobb figyelmet fordítanak a meglevő lakások megóvására, kezelésére és fenntartására is.

● Miből?

Az állami lakások fenntartására — üzemeltetési költségeire, karbantartására és folyamatos felújítására — a lakbereknek kell fedezetet nyújtaniuk. A felújításokban mutatkozó lemaradások megszüntetésére és a meglevő lakásalap korszerűsítésére az állam a tanácsoknak központi forrásokból bizonyos kiemlést ad.

● Fele-fele?

Bérbeadók és bérlők fenntartási kötelezettségeinek a gazdasági érdekeltség és felelősség alapján alapuló realitások elhatárolását valósítják meg. Indokolt, hogy a bérlők fokozottabban vállaljanak részt a lakás belső berendezéseinek fenntartásában és pótlásában. Ezért a jövőben a lakások belüli felszerelési és berendezési tárgyak felújítási és pótlási költségei 50-50 százalékban a bérlő és a tulajdonost terhelik. A lakásokon kívüli épületkarbantartási és épületfelújítási munkák költségeit ezután is teljes egészében a bérbeadók viselik.

● Kinek a dolga?

Az állami lakóházak kezelési feladatait általában a tanácsok házkezelősegek látják el. Gyakorlatilag a tulajdonosi jogokat végzik az üzemeltetési feladatokat, gondoskodnak a tulajdonost (bérbeadót) terhelő javítási munkálatok fejlődéséről és ellenőrzik a bérlői kötelezettségek teljesítését.

Aszódy János:

A kriminalisztika kalandos története

5.

A Philips-eset volt az ujjlenyomatok történetében az uolsó kísérlet a természet és a daktíloszkópia kiválasztására.

Ötvenöt év körüli férfi volt, deresedő szálakkal dús bajuszban, halántékán. Elgondolkozva állt íróasztala mellett, majd hirtelen mozdulatlan leszállította a naptárról az 1896. december 16-át mutató lapot, kezébe vette a cilinderét és kilépett otthonából a londoni Victoria Streetre. A ház előtt megállt felhúzza kesztyűjét, s már indult volna útjára, amikor egy nő megszólította: „Uram, én ismerem önt!” Emberünk meglepődve tekintett rá: „Bocsánat asszonyom, mit óhajt? A nő erre emelt hangon, követelőzően kiáltotta: „Adja vissza a két órát, a gyűrűmet...”

A jelenet botránnyá fajult, szereplői végül a Rochester Bow-i rendőrszobán kötöttek ki. A férfi bemutatkozott. Adolphe Beck vagyok. A nő szintén. Ottilie Meissonier. Azután elmondotta a következőket: néhány héttel előbb, az utcán, egy férfi összetévesztette lady Evertonnal... Amikor a tévedés kiderült, a férfi bocsánatot kért és bemutatkozott: Lord Salisbury. Majd elmesélte, éppen egy virágkiállításra indult, de hát végül is ez a kiállítás lényegében

nem érdekli, mivel birtokán, Lincolnshire-ben nem kevesebb mint hét kertész dolgozik... Engedélyt kért viszont, hogy a hölgyet hazakísérhesse. Miss Meissonier ebbe bele is egyezett. Amint hazaértek, a férfi meghívta, vegegyen részt egy kiránduláson, amelyet saját jachtján szándékozik tenni. Volt egy kikötése is: a miss toalettje ne maradjon el a többi meghívott hölgy öltözközése mögött. S hogy minden világos legyen, azonnald fel is sorolta, milyen ruhákat szerezzen be magának, sőt mi több, ki is töltött egy 40 fontsterlingre szóló csekket a lány nevére. Ami az ékszereket illeti ezek se okozzanak fejtörtést Miss Meissonier-nak azokról ő, a lord majd gondoskodik. Magához is vette a miss egyik karóráját meg két gyűrűjét, mint mondtotta — „mérték”-nek. A „lord” távozása után Ottilie Meissonier észrevette, hogy nyoma veszett a másik karórájának is. Szaladt a bankba beváltani a csekket, amelyről azonban — amint várható is volt — kiderült, hogy hamis. A „lordot” attól kezdve többé nem látta, egészen a mai napig — december 16-ig. Mert — és a miss ebben nem kételkedett — Adolphe Beck személyében felismerte a szélhámost.

Summa-summarum: a vizsgálat során huszonkét nő jelentkezett, akiket a szélhámos „lord” mind az előbb ismertett módon szedte rá. Az állítólagos lord Salisbury-vel való szembeállításra a rendőrség az „azonosítási szemle” régi és rossz módszerét alkalmazta. Találomra összeszedtek tíz vagy tizenöt férfit, nem törődve azzal, hogy a gyanúsított hasonlít-e rájuk, vagy sem. A legtöbbszőr éppen úgy esett, hogy Beck volt közöttük az egyetlen, aki bajszot viselt, vagy öszült, így hát érthető, hogy a nők többsége azonnal felfigyelt rá. „Ó az! — hangzott minden egyes alkalommal a válasz — Ezer közül is ráismernék!” Beck viszont megesküdött, hogy soha életében nem találkozott egyikkükkel sem, hogy norvégiai rézbányája jövedelméből él, s így semmi szüksége arra, hogy szélhámoskodjék.

December 18-án a rendőrséget névtelen levélben figyelmeztették, hogy 1877-ben egy John Smith nevű férfit ötvi börtönre ítélték éppen olyan szélhámosságok miatt, mint amilyeneket Adolphe Beck, alias lord Salisbury követett el. Ez a Smith 1881. április 14-én került ki a börtönből és azóta eltűnt. „Teljesen bizonyos — vonta le a következtetést a névtelen levélíró —, hogy nevezett Beck azonos Smith-szel, aki régi mesterségét folytatja.”

A Scotland Yardon a régi iratokban rábukkantak annak a két rendőrfelügyelőnek a nevére, akik Smith-t 1877-ben letartóztatták. Megállapították, hogy még mindkettő életben van. Becket szembesítették velük, s a két rendőrt úgy nyilatkozott, hogy Beck azonos azzal a Smith-szel, akit annak idején ők fűleltek le. Az persze senkinek sem jutott eszébe, hogy Smith letartóztatása óta tizenkilenc esztendő telt el, s hogy a két rendőrfelügyelő azóta egyetlen egyszer sem látta őt! Becken sötét kétségbeesés lett úrrá. Sirva fakadt. Aztán kijelentette: tanúkkal tudja igazolni, miszerint 1877-ben nem Angliában, hanem Dél-Amerikában tartózkodott, ahol üzleti érdekből két kerek esztendőt töltött.

A nyomozók ekkor írásszakértőhöz fordultak, hogy hasonlítsa össze Smith 1877-ből származó írását Beck 1896-os kézírásával. Es Currin írásszakértő kijelentette: mindkét írás egy és ugyanazon személytől ered! Beck drámájának második felvonása során Waldock felügyelő kijelentette, hogy kételkedik a két személy — Smith és Beck — azonoságában. Erre felmentették az ügy kivizsgálása alól, helyébe pedig Forest főfelügyelő lépett. A per folyamán — ez a dráma harmadik felvonása — Gill ügyvéd, Beck védője engedélyt kért a bírótól, hogy néhány kérdést intézhessen Currin grafológushoz, a vádlott állítólagos 1877. írásával kapcsolatban.

(Folytatjuk.)